

ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЮ ВЛАСНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ: ОЦІНЮВАННЯ ТА НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ

Інтелектуальна власність (ІВ) набуває все більшого значення в контексті прискорення розвитку науково-технічного прогресу та застосування сучасних інформаційних технологій. Для сучасних підприємств створення та використання об'єктів ІВ стає не тільки запорукою удосконалення власного виробництва та продукції, але і новим перспективним напрямком діяльності. Підвищення конкурентоспроможності підприємств напряму пов'язане з володінням та використанням об'єктів ІВ.

Дослідники зазначають, що формування інтелектуальної власності на підприємствах забезпечує наступні конкурентні переваги: можливість занесення об'єктів ІВ до статутного капіталу, що не передбачає вкладення реальних фінансових коштів; одержання додаткових доходів від передачі прав власності на об'єкти ІВ; забезпечення захисту на конкурентному ринку при випуску нової продукції; сприяє створенню позитивного іміджу та ділової репутації; можливість зниження податку на добавлену вартість, тощо [1].

Теоретичні та практичні аспекти ефективності управління інтелектуальною власністю відображені у працях зарубіжних та вітчизняних вчених Дж. Лоуга, Лейфа Едвіссона, Патріка Х. Саллівана, В. М. Коена, Дж. Симмонса, М. Афанасьєва, М. В. Вачевського, В. Г. Зінова, П. Кузнєцова, В. П. Чеботарьова, П. М. Цибульова та інших. Однак, на сьогодні недостатньо досліджені питання, пов'язані з визначенням підходів щодо оцінки ефективності системи управління інтелектуальною власністю.

На думку І. В. Копитової, оцінка ефективності управління промисловим виробництвом є важливим елементом процесу управління, втіленням принципу його зворотного зв'язку та інструментом удосконалення всієї системи управління. Автор визначає оцінку ефективності управління промисловим виробництвом як специфічне відношення її суб'єкта до реальної ефективності управління, що передбачає порівняння даної ефективності з певним еквівалентом, якого було обрано в якості критерію задоволення потреби підприємства у високих результатах виробництва при оптимальній організації процесу управління [2, с. 7].

Для формування дієвої системи оцінки ефективності управління інтелектуальною власністю нами виділено основні завдання такої системи:

- формування етапів та процедури проведення оцінки (визначення видів оцінки та періодичності проведення);
- визначення відповідності результатів та планових завдань в процесі створення та використання об'єктів ІВ;
- формування системи критеріїв та показників оцінки ефективності управління ІВ;

- застосування розробленої системи критеріїв та показників для виявлення прорахунків та недоліків управління ІВ підприємства);
- аналіз причин виникнення недоліків та порушень у сфері управління ІВ;
- визначення підрозділів та працівників, які порушили виконання завдань та функціональні обов'язки в процесі управління ІВ;
- перевірка відображення вартості об'єктів ІВ в обліковій системі підприємства;
- розробка заходів, спрямованих на усунення недоліків та порушень в системі управління ІВ підприємства.

Вважаємо обґрунтованим виділення А. П. Пухальською наступних напрямків підвищення ефективності управління інтелектуальною власністю підприємств: діагностика існуючого становища та забезпечення підприємства кадровими, інформаційними, науковими, матеріальними ресурсами для реалізації ефективного управління ІВ підприємства; формування портфелю об'єктів ІВ за безпосередньої участі як керівництва підприємства, так і всього персоналу; визначення основних пріоритетів в управлінні процесами створення ІВ; формування ефективної мотиваційної системи, спрямованої на активізацію створення об'єктів ІВ; врахування внутрішніх факторів виробництва в процесі управління інтелектуальною власністю підприємства; удосконалення системи оцінки об'єктів ІВ; організація системи інвентаризації та обліку об'єктів ІВ підприємства; формування бази даних щодо руху об'єктів ІВ та їх використання у господарській діяльності; активізація процесів саморегуляції відтворення інтелектуальної власності як вагомого чинника підвищення конкурентоспроможності та прибутковості підприємства; цілеспрямованість у досягненні запланованих результатів стосовно формування ІВ підприємства; виявлення резервів підвищення ефективності управління ІВ підприємства [3, с. 130].

Таким чином можна зробити висновки, що необхідно на рівні промислового підприємства формувати ефективну систему управління інтелектуальною власністю, спрямовану на забезпечення сприятливого середовища для активізації процесів створення та використання ІВ.

Література

1. Яковлєв, А.І. Комерціалізація інтелектуальної власності: проблеми визначення та правового забезпечення / А.І. Яковлєв, О.П. Косенко, М.М. Ткачов // Маркетинг інновацій і інновації у маркетингу: збірник тез доповідей VII Міжнародної науково-практичної конференції, 26-28 вересня 2013 р. / Відп. за вип. Ю.М. Гладенко. - Суми : ТОВ "ДД "Папірус", 2013. - С. 309-311.
2. Копитова І. В. Оцінка ефективності управління промисловим виробництвом (методологія та практика: автореферат дис...канд. екон. наук: 08.07.01 / Ірина Володимирівна Копитова. - К., 2002. – 27 с.
3. Пухальська А. П. Механізм управління інтелектуальною власністю підприємств машинобудівної галузі / А. П. Пухальська // БІЗНЕС-ІНФОРМ. – 2013. - № 2. - с.128 - 134.